

Лабораторна робота 2

Виконав Пушкар Максим, Статистика, Варіант 4

Завдання:

1. Реалізуйте алгоритм стохастичного градієнтного спуску з фіксованим α . Порівняйте результати з теоретичними.
2. Реалізуйте алгоритм стохастичного градієнтного спуску з використанням пакетів (mini batch gradient descent) зі сталим α .
3. Реалізуйте алгоритм оптимізації Adam.
4. Порівняйте результати пунктів 1-3 між собою.

Функція для тестування:

Згенеруйте випадкову матрицю X розмірності 50×2 з даними, де кожен рядок має нормальний розподіл із середніми $(-1, 3)$, дисперсіями $(1, 2)$ та коваріацією рівною 0. Згенеруйте 50×1 вектор Y за формулою $Y_i = 1_{-3x_i^{(0)} + x_i^{(1)} + \epsilon_i} > 0$. Тут $\epsilon_i \sim N(0, 1)$. В якості цільової функції для оптимізації оберемо функцію максимальної правдоподібності або перехресну ентропію в логістичній регресії.

Setup

```
In [ ]: import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
```

Target function definition

Ця функція із 1-ї лабораторної роботи, просто викинемо все необхідне для неї:

```
In [ ]: np.random.seed(seed=42) # для відтворюваності результатів

mu = np.array([-1, 3])
sigma_squared = np.array([1, 2])

X = np.random.normal(mu, sigma_squared, (50, 2))
eps = np.random.normal(0, 0.5, (50, 1))

Y = (3*X[:,0] + X[:,1] + eps.T > 0).astype(int)
Y = Y.reshape((-1, 1))
```

У першій лабораторній ми писали Loss та Loss_better, тут об'єднали лише другую, і будемо називати її Loss.

```
In [ ]: def Loss(Y, Y_hat):
    mask = Y == 0

    ans = 0
    ans -= np.sum(np.log(1 - Y_hat[mask]))
    ans -= np.sum(np.log(Y_hat[-mask]))

    return ans
```

Оскільки для SGD нам потрібно буде вміти рахувати Loss для одного елементу даних, перевіримо що це можна зробити в нашій реалізації

```
In [ ]: Loss([[[1]], np.array([[10**(-30)]])])
```

```
Out[ ]: 69.07755278982137
```

З тих самих причин напишемо prediction для двох варіантів

```
In [ ]: def sigmoid(x):
    return 1/(1 + np.exp(-x))

def prediction(W, X):
    w1, w2 = W

    try:
        x1, x2 = X[:, 0], X[:, 1]
    except IndexError:
        x1, x2 = X[0], X[1]

    Y_hat = sigmoid(w1 * x1 + w2 * x2).reshape([-1, 1])

    return Y_hat, x1, x2

def target(W, X, Y):
    Y_hat = prediction(W, X)[0]
    return Loss(Y, Y_hat)
```

Перевіримо, що все рахується правильно: порахуємо суму loss функцій для кожної точки, складемо, і введемося що ця не відрізняється від розрахунку loss на всіх даних тією ж формулою.

```
In [ ]: ans = 0
for temp in range(50):
    ans += grad_target([3,1], X[temp], Y[temp])

ans -= target([3,1], X, Y)
ans
```

```
Out[ ]: 1.7763568394082595e-15
```

```
In [ ]: def grad_target(W, X, Y):
    w1, w2 = W

    Y_hat, x1, x2 = prediction(W, X)

    Y_hat = sigmoid(w1 * x1 + w2 * x2)
    Y_hat = Y_hat.reshape([-1, 1])

    dw1 = -np.sum( x1.reshape([-1, 1]) * (Y * (1 - Y_hat) - (1 - Y) * Y_hat))
    dw2 = -np.sum( x2.reshape([-1, 1]) * (Y * (1 - Y_hat) - (1 - Y) * Y_hat))

    return np.array([dw1, dw2]).reshape([-1, 1])
```

```
In [ ]: ans = 0
for temp in range(50):
    ans += grad_target([3,1], X[temp], Y[temp])

ans -= grad_target([3,1], X, Y)
ans
```

```
Out[ ]: array([[8.8817842e-16],
        [8.8817842e-16]])
```

Methods

Code

Всі наступні алгоритми написані на базі відповідей ChatGPT, тим не менш є суттєвими змінами:

<https://chat.openai.com/share/25d0e26d-8306-4eea-81a2-454adbd08d0a>

Реалізуємо SGD та MBGD в одній функції. Випадковість будемо реалізовувати перемішуванням наших даних. Запам'ятовувати будемо лише значення коефіцієнтів, потім вже коли будемо малювати картинку будемо проганяти розрахунок повного target та grad_target. Це робиться для більш точного порівняння алгоритмів в часі.

```
In [ ]: def stochastic_gradient_descent(grad_target, W, X, Y, learning_rate, num_epochs, batch_size=1):
    """
    Perform Stochastic Gradient Descent.

    Parameters:
    X: numpy array, input features
    y: numpy array, true labels
    W: numpy array, initial model parameters
    learning_rate: float, learning rate for gradient descent
    num_epochs: int, number of training epochs
    batch_size: int, size of mini-batch

    Returns:
    history: list, history of parameters
    """
    m = Y.shape[0]
    W_history = [W.flatten()]

    for epoch in range(num_epochs):
        # Shuffle the data
        permutation = np.random.permutation(m)
        X_shuffled = X[permutation]
        Y_shuffled = Y[permutation]

        for i in range(0, m, batch_size):
            x1 = X_shuffled[i:i + batch_size]
            y1 = Y_shuffled[i:i + batch_size]

            # Update the parameters
            gradient = grad_target(W, x1, y1)
            W = learning_rate * gradient

            W_history.append(W.flatten())

    return W_history
```

ADAM реалізуємо із тією ж самою філософією:

```
In [ ]: def adam_optimizer(grad_target, X, Y, W, learning_rate, num_epochs, beta1=0.9, beta2=0.999, epsilon=1e-8):
    """
    Perform ADAM optimization.

    Parameters:
    X: numpy array, input features
    y: numpy array, true labels
    W: numpy array, initial model parameters
    learning_rate: float, learning rate for gradient descent
    num_epochs: int, number of training epochs
    beta1: float, exponential decay rate for the first moment estimate
    beta2: float, exponential decay rate for the second moment estimate
    epsilon: float, small constant to prevent division by zero

    Returns:
    theta: numpy array, optimized model parameters
    cost_history: list, history of cost values during optimization
    """

    W_history = [W.flatten()]

    m_t = np.zeros_like(W)
    v_t = np.zeros_like(W)
    t = 0

    for epoch in range(num_epochs):
        gradients = grad_target(W, X, Y)

        t += 1

        m_t = beta1 * m_t + (1 - beta1) * gradients
        v_t = beta2 * v_t + (1 - beta2) * np.square(gradients)

        m_t_hat = m_t / (1 - beta1**t)
        v_t_hat = v_t / (1 - beta2**t)

        W = learning_rate * m_t_hat / (np.sqrt(v_t_hat) + epsilon)

        W_history.append(W.flatten())

    return W_history
```

Нижче функція для генерації картинок за історією алгоритму. Спершу ми рахуємо значення функцій та норми градієнтів, а потім відмальовуємо їх в заданій області (можна зауважити за допомогою data_slice для графів візуалізації конкретних місць алгоритму). На 2 та 3 графіку повний стохастичний графік, і графік cumulative minimum для зображення динаміки. На 1му графіку просто наведено значення W

```
In [ ]: def plot_graphs(history, target, grad_target, X, Y, log_scale=False, data_slice=None):
    W_history = history

    value_history = []
    grad_history = []

    for W in W_history:
        W = W.reshape((-1, 1))

        value_history.append(target(W, X, Y))
        grad_history.append(np.linalg.norm(grad_target(W, X, Y)))

    if data_slice is not None:
        value_history, grad_history, W_history = np.array(value_history), np.array(grad_history), np.array(W_history)
        value_history, grad_history, W_history = value_history[data_slice], grad_history[data_slice], W_history[data_slice]
    else:
        data_slice = np.arange(0, len(value_history), 1)

    plt.rcParams.update({'font.size': 20})

    fig, ax = plt.subplots(1, 3, figsize=(30, 7))

    ax_x = ax[0]
    ax_f = ax[1]
    ax_grad = ax[2]

    ax_x.scatter("np.array(W_history).T, s=1)
    ax_x.set_title("Argument convergence")
    # ax_x.set_xlabel(r"$k$")
    # ax_x.legend([r"$W_k$"] * len(W_history)))

    ax_f.plot(data_slice, value_history)
    ax_f.plot(data_slice, np.minimum.accumulate(value_history))
    # ax_f.plot(data_slice, np.minimum.accumulate(value_history)/(data_slice + 1))
    ax_f.set_xlabel(r"$k$")
    # ax_f.set_ylabel(r"$f(x_k)$ - $f(x_{ans})$")
    ax_f.legend([r"$f(W_k)$"] * len(W_history)))
    ax_f.set_title("Function values")

    ax_grad.plot(data_slice, grad_history)
    ax_grad.plot(data_slice, np.minimum.accumulate(grad_history))
    ax_grad.set_xlabel(r"$k$")
    ax_grad.legend([r"$\| \nabla f(W_k) \|"] * len(W_history)))
    ax_grad.set_title("Gradient norm")

    if log_scale:
        ax_grad.set_yscale("log")
        ax_f.set_yscale("log")

    W_best = W_history[np.argmin(value_history)]
    print(f"Best achieved value {np.min(value_history):.5f} in the point {W_best.flatten()}")

    plt.show()

    return W_best
```

Використовується для того, щоб візуалізувати поведінку декількох алгоритмів на одному графіку.

```
In [ ]: def plot_mins(histories, legend, target, grad_target, X, Y, log_scale=False):
    plt.rcParams.update({'font.size': 20})

    fig, ax = plt.subplots(1, 2, figsize=(30, 7))

    ax_f = ax[0]
    ax_grad = ax[1]
```

```
ax_f.set_xlabel(r"$k$")
ax_f.set_title("Function values")
ax_grad.set_xlabel(r"$k$")
ax_grad.set_title("Gradient norm")
```

```
if log_scale:
    ax_grad.set_yscale("log")
    ax_f.set_yscale("log")
```

```
for W_history in histories:
    value_history = []
    grad_history = []

    for W in W_history:
        W = W.reshape((-1, 1))

        value_history.append(target(W, X, Y))
        grad_history.append(np.linalg.norm(grad_target(W, X, Y)))

    ax_f.plot(np.minimum.accumulate(value_history))
    ax_grad.plot(np.minimum.accumulate(grad_history))

ax_f.legend(legend)
ax_grad.legend(legend)

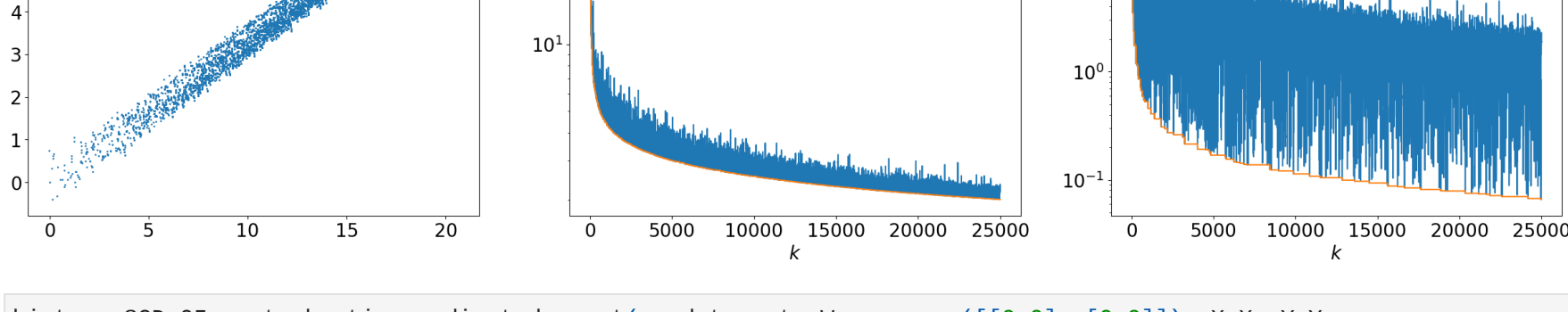
plt.show()
```

SGD with fixed α

Всі 3 алгоритми будемо проганяти з однієї і тієї ж самої початкової точки $(0, 0)$. Значення кількості епох обрано так, щоб займати 0.5 секунд (для кожного алгоритму) на моєму комп'ютері. Так ми зможемо потім порівнювати в часі який алгоритм працює краще. Тепер порівняємо learning rate

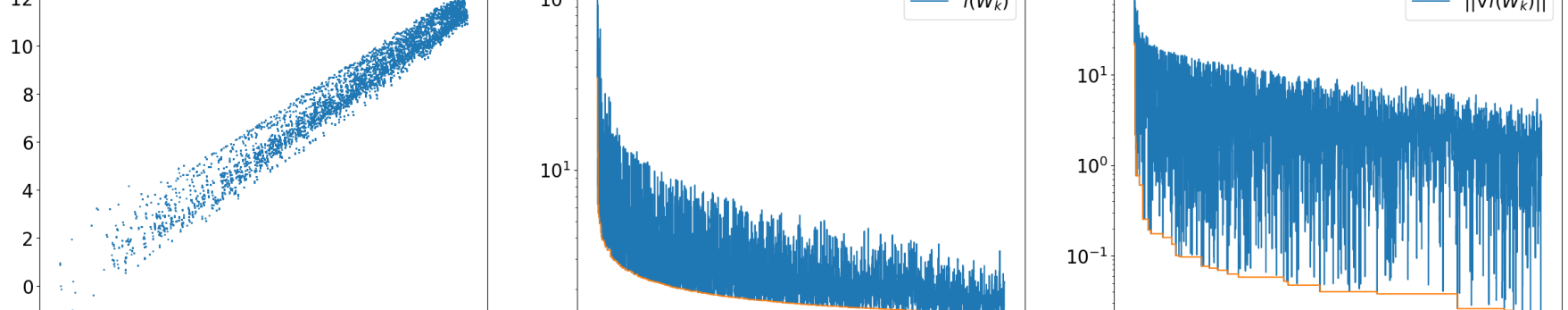
```
In [ ]: history_SGD_01 = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.1, num_epochs=500)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD_01, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 2.49113 in the point [15.15811594 5.6428313]
```


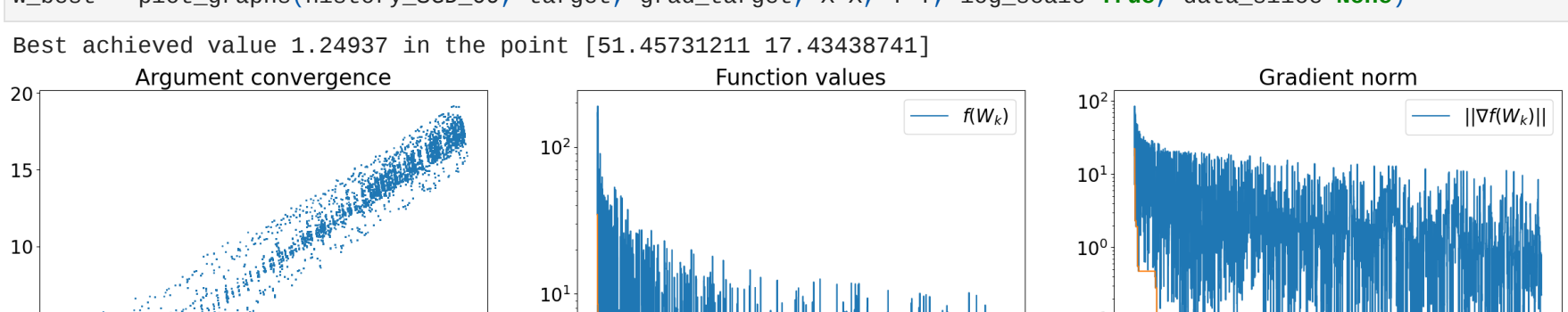
```
In [ ]: history_SGD_02 = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.2, num_epochs=500)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD_02, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 2.60772 in the point [20.56332328 6.91945266]
```


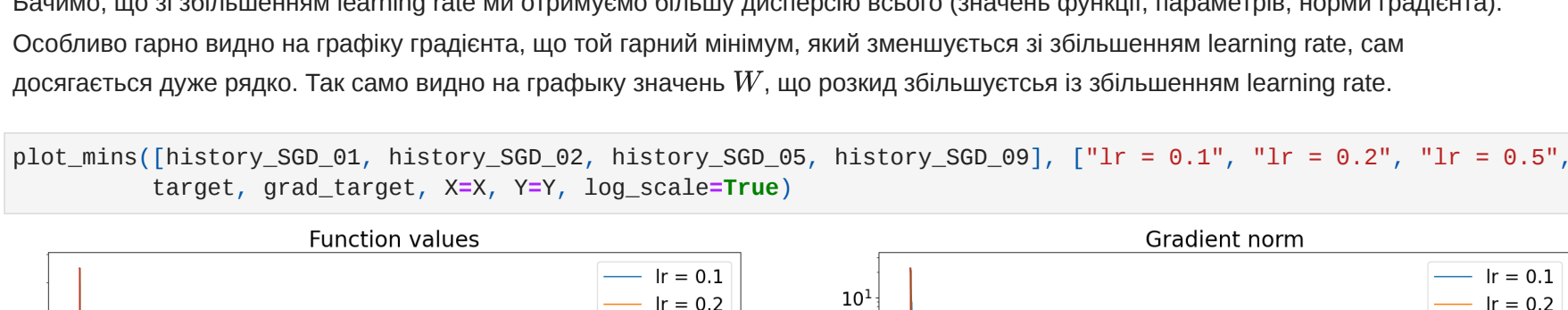
```
In [ ]: history_SGD_05 = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.5, num_epochs=500)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD_05, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 1.44061 in the point [33.99611594 11.5312611]
```


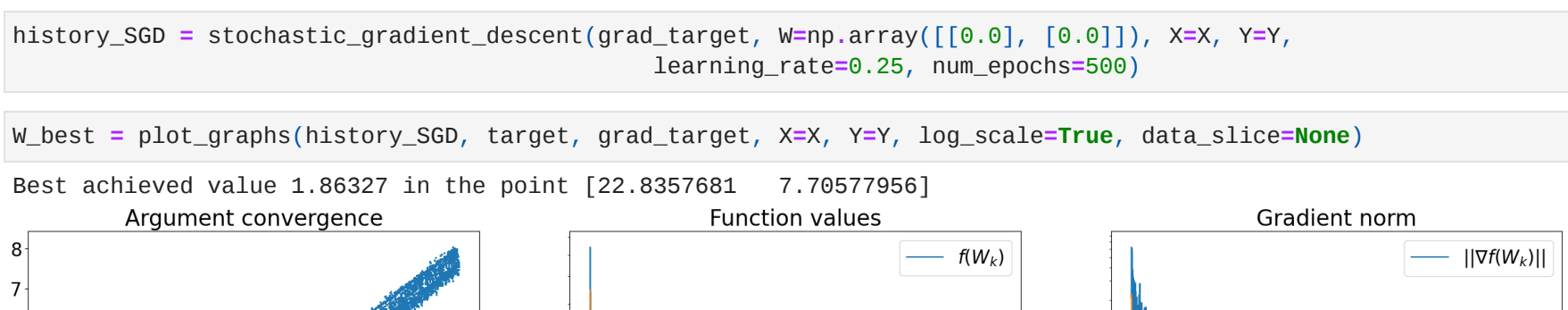
```
In [ ]: history_SGD_09 = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.9, num_epochs=500)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD_09, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 1.24937 in the point [51.45732121 17.43438741]
```


Бачимо, що зі збільшенням learning rate ми отримуємо більшу дисперсію всього (значень функції, параметрів, норми градієнта). Особливо гарно видно на графіку градієнта, що той гайкий мінімум, який зменшується зі збільшенням learning rate, сам досягається дуже рідко. Так само видно на графіку значень W , що розкид збільшується із збільшенням learning rate.

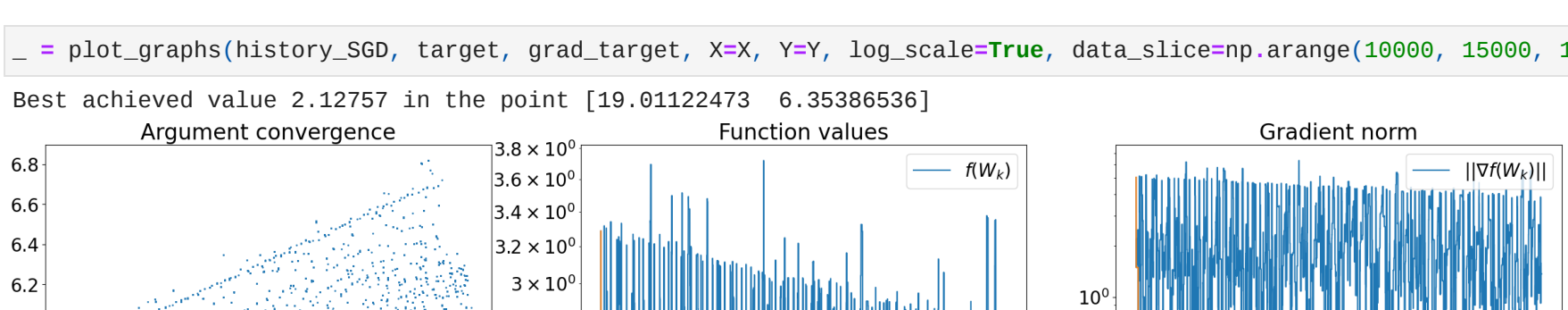
```
In [ ]: plot_mins([history_SGD_01, history_SGD_02, history_SGD_05, history_SGD_09], ["lr = 0.1", "lr = 0.2", "lr = 0.5",
    target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True])
```


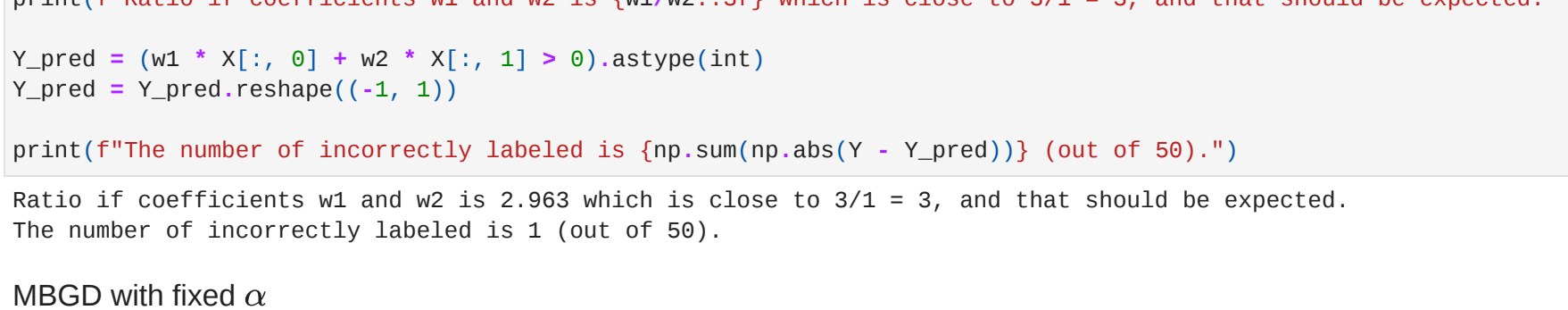
Зупинимося на значенні 0.25 для подальшого порівняння з іншими алгоритмами.

```
In [ ]: history_SGD = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.25, num_epochs=500)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 1.86327 in the point [22.83257881 7.76797956]
```



```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_SGD, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=np.arange(10000, 15000, 1)
    Best achieved value 2.12757 in the point [19.01122473 6.35388536]
```



```
In [ ]: w1, w2 = W_best
```

```
print(f"Ratio if coefficients w1 and w2 is {w1/w2:.3f} which is close to 3/1 = 3, and that should be expected.")
Y_pred = (w1 * X[:, 0] + w2 * X[:, 1] > 0).astype(int)
Y_pred = Y_pred.reshape((-1, 1))

print(f"The number of incorrectly labeled is {np.sum(np.abs(Y - Y_pred))} (out of 50).")
```

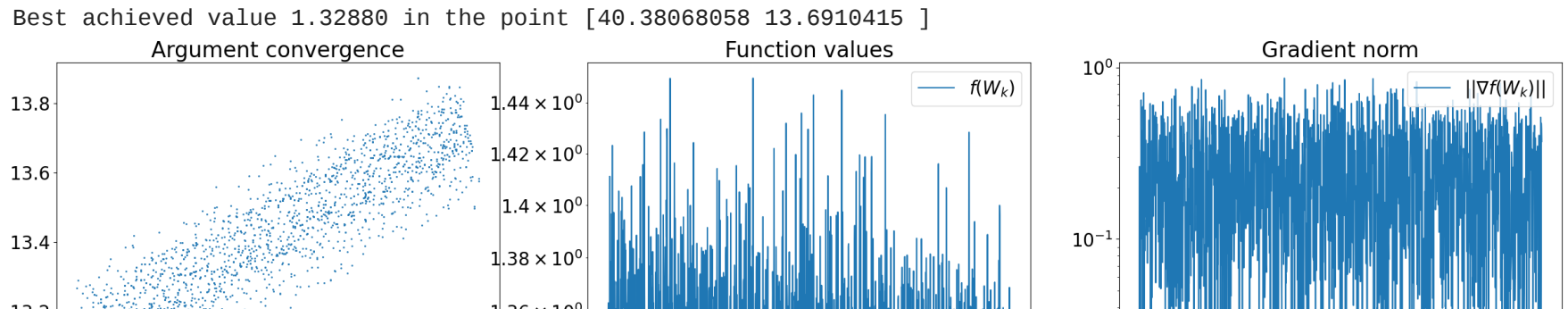
Ratio if coefficients w_1 and w_2 is 2.963 which is close to $3/1 = 3$, and that should be expected. The number of incorrectly labeled is 1 (out of 50).

MBGD with fixed α

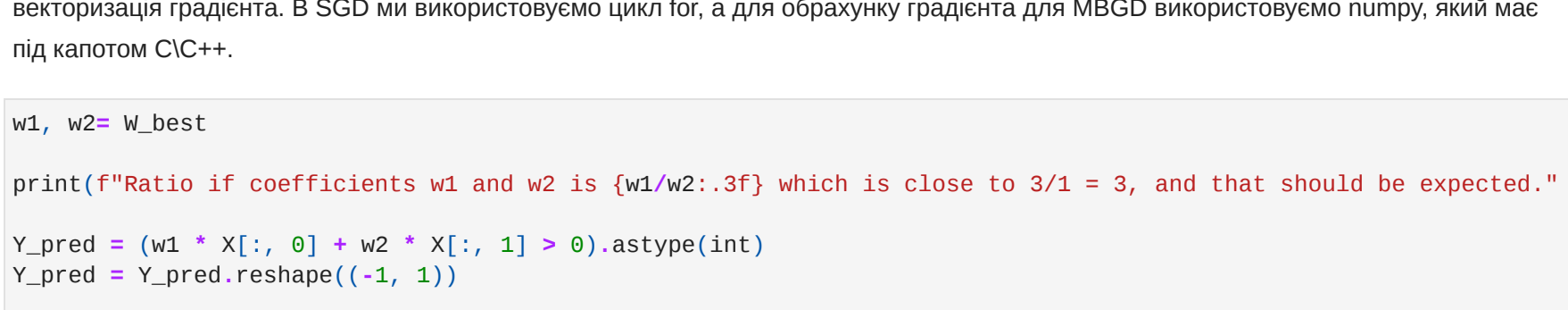
Оберемо тут batch_size=16 без особливих міркувань, просто для прикладу. Як завжди, кількість епох обрана так, щоб час виконання був 0.5 с.

```
In [ ]: history_MBGD = stochastic_gradient_descent(grad_target, W=np.array([[0.0], [0.0]]), X=X, Y=Y,
    learning_rate=0.25, num_epochs=4500, batch_size=16)
```

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_MBGD, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True)
Best achieved value 1.28789 in the point [44.32489876 15.03524563]
```



```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_MBGD, target, grad_target, X=X, Y=Y, log_scale=True, data_slice=np.arange(10000, 12000, 1)
    Best achieved value 1.32880 in the point [40.38665832 13.6938415]
```


Одразу схожу дивно багато плівос. За той самий час на тому самому learning rate маємо на порядок меншу варіацію, менше значення цільової функції. Також, насправді, алгоритм працює швидше за SGD. Дійсно, ми маємо 18000 значень, кожен із яких вимагав обчислення 16 рядків функції loss від одного елементу даних, що еквівалентно 288000 обчисленням градієнта. А в SGD за цей же час ми порівнювали всього 25000. Паралелізація ні на CPU ні на GPU ні не робили, тут за пришивання відповідних векторизацій градієнта. В SGD ми використовуємо цикл for, а для обчислення градієнта для MBGD використовуємо лямбу, який має під капотом C/C++.

```
In [ ]: w1, w2 = W_best
```

```
print(f"Ratio if coefficients w1 and w2 is {w1/w2:.3f} which is close to 3/1 = 3, and that should be expected.")
Y_pred = (w1 * X[:, 0] + w2 * X[:, 1] > 0).astype(int)
Y_pred = Y_pred.reshape((-1, 1))

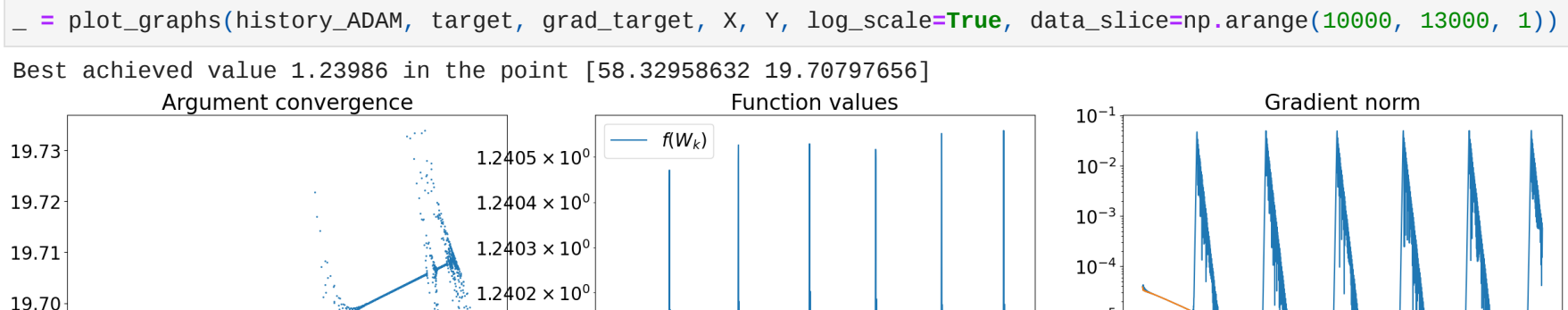
print(f"The number of incorrectly labeled is {np.sum(np.abs(Y - Y_pred))} (out of 50).")
```

Ratio if coefficients w_1 and w_2 is 2.948 which is close to $3/1 = 3$, and that should be expected. The number of incorrectly labeled is 1 (out of 50).

ADAM

```
In [ ]: history_ADAM = adam_optimizer(grad_target, X, Y, W=np.array([[0.0], [0.0]]), learning_rate=0.1, num_epochs=15000)
```

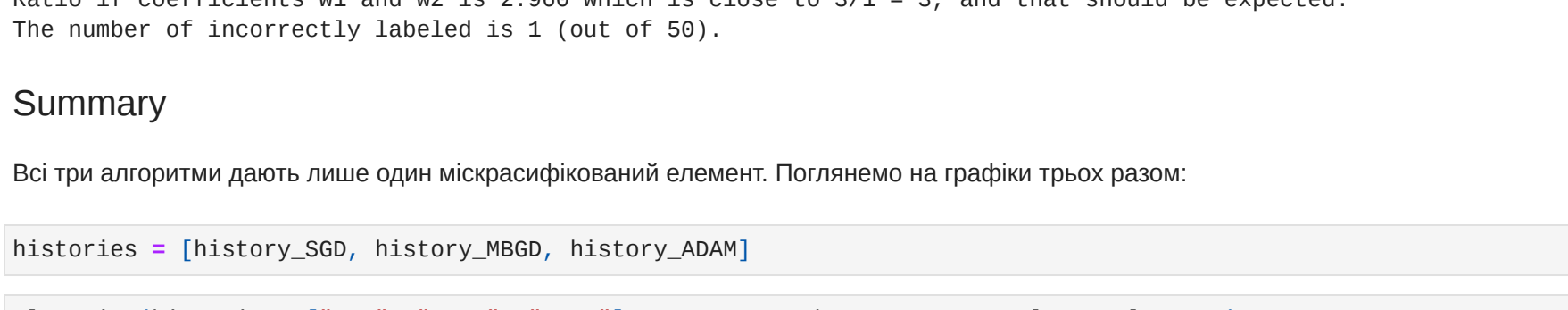
```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_ADAM, target, grad_target, X, Y, log_scale=True, data_slice=None)
Best achieved value 1.23986 in the point [58.32955739 19.76797956]
```


Очевидно на порядок краще обох попередніх алгоритмів. Дисперсія значень функції практично неістотна, значення функції краще за обидва функцій градієнта, і це без жодного поглиблення параметрів.

Щодо ефектів, що виникають на великих ітераціях, якщо поглинути на них детальніше, вони вносять мінімальну похибку в значення цільової функції (на відміну від попередніх алгоритмів).

```
In [ ]: W_best = plot_graphs(history_ADAM, target, grad_target, X, Y, log_scale=True, data_slice=np.arange(10000, 13000, 1)
    Best achieved value 1.23986 in the point [58.32955739 19.76797956]
```



```
In [ ]: w1, w2 = W_best
```

```
print(f"Ratio if coefficients w1 and w2 is {w1/w2:.3f} which is close to 3/1 = 3, and that should be expected.")
Y_pred = (w1 * X[:, 0] + w2 * X[:, 1] > 0).astype(int)
Y_pred = Y_pred.reshape((-1, 1))

print(f"The number of incorrectly labeled is {np.sum(np.abs(Y - Y_pred))} (out of 50).")
```

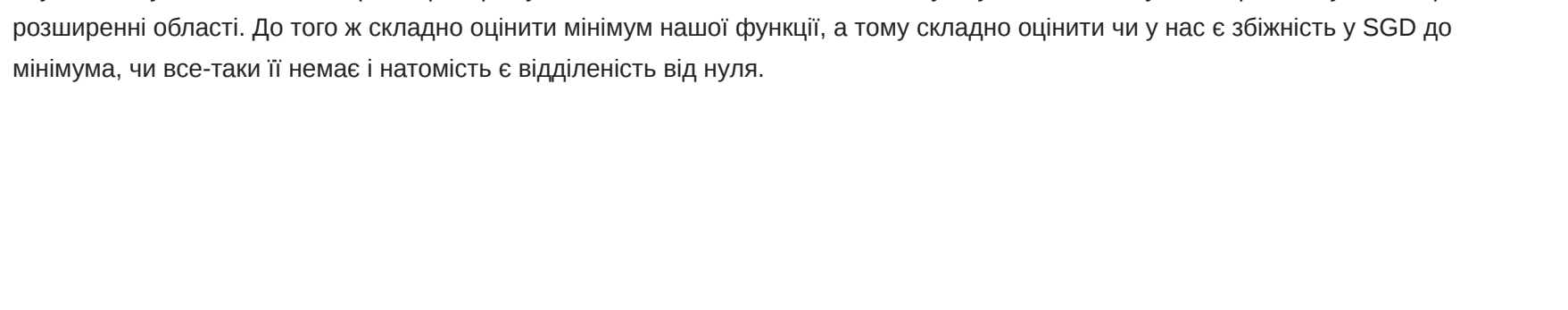
Ratio if coefficients w_1 and w_2 is 2.963 which is close to $3/1 = 3$, and that should be expected. The number of incorrectly labeled is 1 (out of 50).

Summary

Всі три алгоритми дають лише один мікросекундний елемент. Поглянемо на графіки трьох разом:

```
In [ ]: histories = [history_SGD, history_MBGD, history_ADAM]
```

```
In [ ]: plot_mins(histories, ["SGD", "MBGD", "ADAM"], target, grad_target, X, Y, log_scale=True)
```


Бачимо, що оптимальним виявився ADAM (навіть без тонкого параметрів). Найгіршим виявився SGD, а MBGD може конкурувати із ADAMом з практичної точки зору, адже на цій задачі MBGD перші 2500 ітерацій був краще за ADAM, а на нашій задачі ми це на попередній лабораторній роботі зрозуміли, що навіть порівняно велике значення цільової функції може давати найкращу класифікацію із можливих, тому технічно MBGD ми би отримали результат на цій задачі на цих параметрах раніше. Але його велика зашумленість (як і SGD) несут в собі велику проблему, адже ці малюнки ілюструють найменші значення, а які ми вже казали, для великих learning rates ми маємо дуже зашумлену картинку, в якій більшість значень є далекими від мінімуму.

Варто зауважити, що порівнювати результати оптимізації із теоретичними в лекції складно, адже цільова функція не є строго опуклою, і у нас значення параметрів приймають на нескінченність, іншими словами у нас $c \rightarrow 0$ в умові строгої опуклості при розширенні області. До того ж складно оцінити мінімум нашої функції, а тому складно оцінити чи у нас є збіжність у SGD до мінімуму, чи все-таки її немає і наотлість є віддальність від нуля.